

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในการออกแบบโครงสร้างและพัฒนา หน้าจอเว็บไซต์ เพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระในประเด็นหัวข้อ “ครอบครัวกับความพอเพียง”ภายใต้โครงการ แม่บท “การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในโครงการย่อย เรื่อง การพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ : ครอบครัวกับความพอเพียง (ระยะที่ 1) จนมีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่งสำหรับการนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับ ครอบครัวกับความพอเพียง ส่วนโครงการในระยะที่ 2 นี้ เป็นการดำเนินการต่อเนื่อง โดยเฉพาะในหัวข้อ การนำเสนอเรื่องราวชีวิตครอบครัวในหัวข้อ “บทสัมภาษณ์ครอบครัวแบบพอเพียง” ซึ่งได้รับการยกย่อง เป็นครอบครัวตัวอย่างที่มีการดำเนินชีวิตโดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิดในการใช้ชีวิต ครอบครัว

1. แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครอบครัวและ องค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการดำเนินชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงจากแหล่งข้อมูล ต่าง ๆ รวมทั้งทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำ ข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบโครงสร้างเนื้อหาบนเว็บไซต์ ดังนี้

1.1 แหล่งข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย

1.1 สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย เป็นต้น

1.2 สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น เว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นครอบครัวที่ได้รับการคัดเลือกตามแนวทางการพิจารณาการดำเนินชีวิต แบบพอเพียงตามแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกรมการพัฒนาชุมชนด้วยเกณฑ์ชีวิต 6 x 2 และสมัคร ใจเข้าร่วมโครงการ ในพื้นที่ศึกษากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง(ฝั่งตะวันตก) จำนวน 6 แห่ง ได้แก่ จังหวัด นครปฐม สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ แห่งละ 3-4 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น จำนวน 19 ครอบครัว

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้ใช้บริการเว็บไซต์ภายใต้ ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัวไทย สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ โครงการวิจัย จำนวน 119 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลครอบครัวแบบพอเพียง จำนวน 19 คน ได้แก่ ผู้แทน/สมาชิกครอบครัวที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียง โดยมาจากครอบครัวซึ่งอยู่ในเกณฑ์การคัดเลือกหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของกรมการพัฒนาชุมชน ตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 6x2 และสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ประเมินองค์ความรู้และสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ ของสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ จำนวน 132 คน ประกอบด้วย ผู้แทน/สมาชิกครอบครัวที่ใช้ชีวิตแบบพอเพียง จำนวน 19 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว จำนวน 15 คน ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรภาคีเครือข่ายด้านครอบครัว ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวน 15 คน นิสิตนักศึกษา จำนวน 30 คน และผู้สนใจทั่วไป จำนวน 53 คน โดยจัดส่งแบบประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องกับงานด้านครอบครัว จำนวน 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88 ของผู้ตอบกลับ

3. เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ซึ่งคณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเองและปรับจากเครื่องมือวิจัยของโครงการวิจัย ระยะที่ 1 ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำเสนอเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับครอบครัวแบบพอเพียง สำหรับนำมาบันทึกลงในหัวข้อเว็บไซต์ มีการออกแบบเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลครอบครัวโดยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้าน สำหรับ “บทสัมภาษณ์ครอบครัวพอเพียง” ซึ่งปรากฏบนหน้าจอโฮมเพจชื่อ <http://www.stou.ac.th/Schools/She/efamily> (ชื่อโฮมเพจนี้เปิดใช้ชั่วคราว เฉพาะช่วงดำเนินโครงการวิจัย อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเห็นชอบของสาขาวิชาหรือมหาวิทยาลัย) ประกอบด้วย

3.1.1 ใบสมัครเข้าร่วมโครงการ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับผู้ตอบ อายุ เพศ ที่อยู่ปัจจุบัน อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

3.1.2 แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ สถานภาพในครอบครัว เพศ วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพหลัก และอาชีพเสริม

ตอนที่ 2 หลักคิดการใช้ชีวิตของครอบครัว ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ ได้แก่

1) ครอบครัวของท่านมีเป้าหมายการดำเนินชีวิตครอบครัวหรือไม่ ท่านอยากเห็นครอบครัวเป็นอย่างไรทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

2) ครอบครัวของท่านมีหลักคิด/คุณธรรมประจำครอบครัวอะไรที่ยึดเหนี่ยวจิตใจหรือถือเป็นเอกลักษณ์ของครอบครัวที่แตกต่างจากครอบครัวอื่นหรือไม่ อย่างไร

3) ครอบครัวของท่านมีค่านิยม/ความเชื่อของครอบครัวในเรื่องใดเป็นพิเศษหรือไม่และได้ใช้ค่านิยม/ความเชื่อในการดำเนินชีวิตของครอบครัวอย่างไร

ตอนที่ 3 วิธีการดำเนินชีวิตของครอบครัว ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- 1) ครอบครัวของท่านใช้เวลาส่วนใหญ่ทำกิจกรรมอะไรด้วยกัน หรือร่วมกันเป็นประจำ ทั้งวันธรรมดาและวันหยุด
- 2) วัฒนธรรมของครอบครัวที่สมาชิกครอบครัวยึดถือปฏิบัติร่วมกันมีอะไรบ้าง
- 3) ครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอะไรบ้างและเป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้างในชุมชน เพราะเหตุใด

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

- 1) ครอบครัวของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการกับรายได้อย่างไรบ้าง (ใครบ้างในครอบครัวที่มีรายได้ รายได้ของครอบครัว ประมาณเดือนละเท่าไร แหล่งที่มาของรายได้มาจากที่ใดบ้าง)
- 2) ครอบครัวของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการกับรายจ่ายของครอบครัวอย่างไรบ้าง (ค่าใช้จ่ายประมาณวันละเท่าไร ในเรื่องใดบ้าง รายการค่าใช้จ่ายอะไรที่มากที่สุด)
- 3) ครอบครัวของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการให้มีเงินออมอย่างไรบ้าง (การออมมีการสำคัญมากน้อยเพียงไร ครอบครัวมีเงินออมประมาณเท่าไรเมื่อเทียบกับรายได้)
- 4) ครอบครัวของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการหนี้สินอย่างไรบ้าง (หนี้สินของครอบครัวเป็นเรื่องอะไร เกิดจากอะไร ทำให้หมดไปได้อย่างไร)
- 5) ครอบครัวของท่านมีการวางแผนหรือมีวิธีการจัดการการลงทุนของครอบครัวอย่างไร (ครอบครัวรู้ช่องทางการลงทุนได้อย่างไร การลงทุนในเรื่องใด)

ตอนที่ 5 การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ ประกอบด้วยข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ ได้แก่

- 1) แหล่งความรู้ที่ครอบครัวของท่านใช้ในชีวิตประจำวันมีอะไรบ้าง
- 2) ท่านมีวิธีการเข้าถึงข้อมูลความรู้ที่ต้องการได้อย่างไร
- 3) ประเด็นใดบ้างที่ครอบครัวของท่านสนใจศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาครอบครัว

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการประเมินผลเว็บไซต์ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (website survey) ของผู้เข้าร่วม โครงการ ต่อรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา ผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ดังนี้

3.2.1 แบบประเมินเว็บไซต์ เป็นแบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย ข้อคำถามแบบปลายเปิดและแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ประกอบด้วย ข้อคำถามปลายเปิด จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ชื่อ อีเมลล์และโทรศัพท์ อายุและเพศ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ พื้นที่อาศัย และจำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อรูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา ประกอบด้วย ประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบหน้าจอโฮมเพจของเว็บไซต์ 4 ประเด็นหลัก และ 17 ประเด็นย่อย โดยแบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ 1 (เห็นด้วยน้อยที่สุด) ถึง 5 (เห็นด้วยมากที่สุด) ดังนี้

- 1) ความสะดวกในการใช้งาน
 - (1) สามารถเปิดหน้าจอสื่อเว็บไซต์ได้ง่าย
 - (2) สามารถเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องได้ง่าย
 - (3) การเลือกใช้น้ำจอทำได้ง่าย
 - (4) ความครอบคลุมของสาระหลักทุก link ใช้ได้ครบถ้วน
- 2) ความน่าสนใจของการนำเสนอเนื้อหา
 - (1) เนื้อหาทันสมัย มีประโยชน์และน่าสนใจ
 - (2) มีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย
 - (3) เนื้อหามีความแปลกใหม่
 - (4) สามารถใช้เป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวแบบพอเพียงได้ดี
- 3) สาระประโยชน์ที่ได้รับ
 - (1) เนื้อหาสาระช่วยให้เกิดการเรียนรู้คำว่าพอเพียงได้ดี
 - (2) เนื้อหาสาระที่ได้สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้
 - (3) เนื้อหาสาระเป็นแบบอย่างที่ดีได้
 - (4) เนื้อหาสาระทำให้ตระหนักถึงคำว่าความพอเพียงได้มากขึ้น
- 4) ความพึงพอใจต่อเว็บไซต์
 - (1) ได้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากเว็บไซต์นี้
 - (2) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
 - (3) เป็นสื่อสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้ดี
 - (4) ต้องการกลับมาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้อีก
 - (5) ยินดีแนะนำเว็บไซต์นี้ให้กับผู้อื่น

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.2.2 คู่มือการประเมินเว็บไซต์ เป็นเนื้อหาที่ชี้แจงวัตถุประสงค์ของแบบประเมินเว็บไซต์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ตอบ ให้สามารถเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการกรอกแบบประเมินเว็บไซต์ ที่เปิดให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา ตามแบบประเมินเว็บไซต์

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

คณะผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

4.1 จัดประชุมคณะผู้วิจัยเพื่อวางแผนการดำเนินงานแต่ละระยะตลอดโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

4.2 ศึกษาและรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับหลักคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงจากหนังสือ รายงานการวิจัย สื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออื่นที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ โดยให้ครอบคลุมประเด็นหลัก 3 หัวข้อ ดังนี้

- 1) องค์ความรู้ด้านครอบครัวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) การดำเนินชีวิตของครอบครัวแบบพอเพียงในพื้นที่ 6 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง
- 3) การนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/องค์กร

ในพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

4.3 ติดต่อประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อติดต่อกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เจาะลึกการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง และวางแผนการลงพื้นที่ศึกษาจัดเก็บข้อมูล ในเขตปริมณฑลและในส่วนภูมิภาค โดยขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สังกัดกรมพัฒนาชุมชน ในพื้นที่ศึกษา จำนวน 6 จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยทำการศึกษาเฉพาะรายกรณี (case study) พื้นที่ละ 3 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 19 ครอบครัว ที่ได้รับการคัดเลือกกว่าเป็นครอบครัวที่ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรากฐานชีวิตตามเกณฑ์ตัวชี้วัด 6x2 ซึ่งแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการลดรายจ่าย
 - (1) ครีวเรือนทำสวนครัว
 - (2) ครีวเรือนปลูกดอกขายมุข
- 2) ด้านการเพิ่มรายได้
 - (1) ครีวเรือนมีอาชีพเสริม
 - (2) ครีวเรือนใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- 3) ด้านการประหยัด
 - (1) ครีวเรือนมีการออมทรัพย์
 - (2) ชุมชนมีกลุ่มออมทรัพย์
- 4) ด้านการเรียนรู้
 - (1) ชุมชนมีการสืบทอดและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - (2) ครีวเรือนมีการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

(1) ชุมชนใช้วัตถุกันอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ

(2) ชุมชนปลูกต้นไม้ให้ร่มรื่นเป็นหมู่บ้านน่าอยู่

6) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน

(1) ชุมชนมีการดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาส และคนประสบปัญหา

(2) ชุมชน “รู้รักสามัคคี”

4.4 กำหนดแผนการลงพื้นที่ภาคสนาม คณะผู้วิจัยทำการจัดเก็บข้อมูลพื้นที่ศึกษา 6 จังหวัด ภาคกลางตอนล่าง โดยการสัมภาษณ์เฉพาะรายกรณีครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง ดังนี้

จังหวัดนครปฐม	วันที่ 22 กรกฎาคม 2553
จังหวัดราชบุรี	วันที่ 30 กรกฎาคม 2553
จังหวัดกาญจนบุรี	วันที่ 2 สิงหาคม 2553
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	วันที่ 31 สิงหาคม 2553
จังหวัดเพชรบุรี	วันที่ 1 กันยายน 2553
จังหวัดสุพรรณบุรี	วันที่ 4 ตุลาคม 2553

4.5 ลงพื้นที่จัดเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกกรณีพื้นที่ละ 3-4 ครอบครัว รวมทั้งสิ้น 19 ครอบครัว ดังนี้

จังหวัดนครปฐม	1 ครอบครัว	นายสมศักดิ์ เจริญสุขวิมล
	2 ครอบครัว	นางสุนีย์ นิโกธธา
	3 ครอบครัว	นายสะอาด มีดี
	4 ครอบครัว	นายสังข์ หอมเจริญรัตน์
จังหวัดราชบุรี	1 ครอบครัว	นางสำเนียง ฮวดถิ้ม
	2 ครอบครัว	นายสนั่น คล้าเหลือ
	3 ครอบครัว	นายสัมฤทธิ์ ศรีพนมวรรณ
จังหวัดกาญจนบุรี	1 ครอบครัว	นางสาวกาญจนา ป้อมสกุล
	2 ครอบครัว	นางอุบล ชั่วเอ้
	3 ครอบครัว	นายประยงค์ มังกะโรทัย
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	1 ครอบครัว	นายประเสริฐ เกลี้ยงช่วย
	2 ครอบครัว	นางปราณี พุกมา
	3 ครอบครัว	นายรวบ เปรมประสิทธิ์
จังหวัดเพชรบุรี	1 ครอบครัว	นายสมหวัง บุญเที่ยง
	2 ครอบครัว	นายพร นิยมเชื้อ
	3 ครอบครัว	นายไพโรจน์ พวงเดช

จังหวัดสุพรรณบุรี	1	ครอบครัว	นายรุ่งธรรม แก้วทิพย์
	2	ครอบครัว	นายเฉลิม สมสุข
	3	ครอบครัว	นายอุดร รูปโถม

4.6 นำเสนอเนื้อหาสาระและภาพประกอบที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากการลงพื้นที่ภาคสนาม จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเรื่องราวครอบครัวที่มีการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง จำนวน 19 ครอบครัว ลงในเว็บเพจตามโครงสร้างที่กำหนด เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาผ่านเว็บไซต์ของศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

4.7 จัดทำเครื่องมือวิจัยในลักษณะแบบประเมินเว็บไซต์ e-Family Learning (ครอบครัวกับความพอเพียง) และคู่มือการประเมินเว็บไซต์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนหรือผู้สนใจทั่วไป

4.8 จัดส่งแบบประเมินเว็บไซต์พร้อมคู่มือการประเมินเว็บไซต์ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติงานด้านครอบครัวทั้งภาครัฐและเอกชน ประชาชนและผู้สนใจทั่วไป

4.9 เปิดให้บริการองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาบนเว็บเพจให้ผู้สนใจได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

4.10 ประเมินผลผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์ที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย นิสิต/นักศึกษา ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปและปรับแก้ไขเนื้อหาสาระในแต่ละระยะของการนำเสนอข้อมูลตามความเหมาะสมจนกระทั่งได้รูปแบบที่มีความชัดเจน

4.11 ตรวจสอบแบบประเมินเว็บไซต์และความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับ

4.12 ลงรหัสและบันทึกรายละเอียดข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลที่พัฒนาขึ้น

4.13 ปรับแก้ไขรูปแบบการนำเสนอข้อมูลในแต่ละเว็บเพจตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินเว็บไซต์

4.14 วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4.15 จัดทำ (ร่าง)รายงานการวิจัยเบื้องต้น

4.16 ปรับแก้ไขและเขียนรายงานการวิจัย ตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

4.17 จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

4.18 เผยแพร่รายงานผลการวิจัยต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

คณะผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลองค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับหลักคิดตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวปฏิบัติการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ ตำรารายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และสื่ออื่น ๆ เป็นต้น มาจัดทำตามโครงสร้างเว็บเพจที่กำหนด ดังนี้

1) พระราชดำรัสในหลวงเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลายแห่ง ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่ทั่วไปและสื่ออิเล็กทรอนิกส์บนเว็บไซต์ของหน่วยงานต่าง ๆ โดยนำเสนอพระราชดำรัสที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงเริ่มตั้งแต่ปี 2502 เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการรณรงค์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” และเชิญชวนให้ “ครอบครัว” ซึ่งเป็นสถาบันรากฐานของสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลมากที่สุดในการถ่ายทอด/ปลูกฝัง/หล่อหลอมแบบแผนความดีงามของชีวิต ได้รับแรงบันดาลใจที่จะน้อมนำหลักคิดและวิธีการต่าง ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเป็นรูปธรรม

2) ศึกษาและรวบรวมแนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง โดยนำเสนอเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวใน 3 ประเด็น ได้แก่

- (1) กรอบแนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง
- (2) การจัดการชีวิตครอบครัวตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- (3) แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว

3) ศึกษาและรวบรวมสื่อการเรียนรู้ที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อโสตทัศน ได้แก่ หนังสือ วารสาร คู่มือ และแผ่นประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ศึกษารายละเอียดเนื้อหาเพิ่มเติม สำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนอย่างพอเพียง อันจะนำตนเองและครอบครัวไปสู่ความสุขตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้ที่เข้าใจได้ง่ายให้เข้าถึงผู้ที่สนใจนำไปปฏิบัติใช้ได้ทันที

4) ศึกษาและรวบรวมบทความที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีความหมายเชื่อมโยงในหลายมิติทั้งทางด้านเกษตร การศึกษา ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และศาสนา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ บทความทั่วไป เป็นข้อเขียนที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ โดยผู้เขียนที่มีประสบการณ์ตรงในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและบทความวิชาการ เป็นข้อเขียนที่ปรากฏในวารสารวิชาการ มีการศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงโดยอ้างอิงหลักสูตรทางวิชาการ

5) คัดสรรเว็บไซต์เฉพาะที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับครอบครัวกับความพอเพียง มีการนำเสนอด้วยรูปแบบที่น่าสนใจ และเข้าถึงหน้าจอได้ง่าย โดยได้สรุปย่อเฉพาะประเด็นสาระสำคัญของเว็บไซต์ ลักษณะเด่นในการนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติจริง และกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเลือกเว็บไซต์ที่ตรงกับความต้องการเข้าใจและประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูลเหล่านี้

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากครอบครัว

คณะผู้วิจัยได้ทำการ ติดต่อประสานงานกับสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สังกัดกรมพัฒนาชุมชนที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ศึกษา โดยทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ทางพัฒนาการ

จังหวัดช่วยกรุณาติดต่อกับกลุ่มเป้าหมายตามคุณสมบัติที่กำหนด ในการจัดเก็บข้อมูลครอบครัว/บุคคลที่ได้รับรางวัลประกาศเกียรติคุณ “ผู้นำการดำรงชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ตามโครงการมหกรรมการเรียนรู้เครือข่ายหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง” อยู่เย็นเป็นสุข ประจำปี 2550 ซึ่งสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน กรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทยจัดทำขึ้น โดยมีการกำหนดเวลาการลงพื้นที่ศึกษาในการจัดกิจกรรมตามความสะดวกของกลุ่มเป้าหมายเป็นประการสำคัญ หลังจากนั้นลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม คณะผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ครอบครัวที่บ้านเป็นรายกรณี ตามที่ได้นัดหมายในพื้นที่ศึกษาด้วยตนเอง จำนวนพื้นที่ละ 3-4 ครอบครัว ใช้เวลา ½ วันต่อพื้นที่รวมทั้งสิ้น 19 ครอบครัวใน 6 พื้นที่ศึกษาภาคกลางตอนล่าง พร้อมจดบันทึก/อัดเทปเสียง รายละเอียดการสัมภาษณ์ครอบครัวและการสังเกตสภาพทั่วไป รวมทั้งดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบในแบบฟอร์มต่าง ๆ ตลอดจนบันทึกภาพของแต่ละครอบครัวก่อนออกจากสถานที่เก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเทปแบบคำต่อคำและทำการร้อยเรียงเนื้อหาชีวิตครอบครัวเสมือนเป็นการเล่าเรื่องเพื่อให้มีความน่าสนใจและสร้างแรงบันดาลใจเป็นแบบอย่างที่ดีในทางปฏิบัติสำหรับการเรียนรู้ของครอบครัว โดยกำหนดให้มีประเด็นหลักใหญ่ ๆ 3 ข้อ ดังนี้

หัวข้อ 1 ข้อมูลพื้นฐาน เล่าเรื่องประวัติชีวิตครอบครัว

หัวข้อ 2 สาเหตุหรือเหตุผลในการดำรงชีวิตแบบพอเพียงของครอบครัว

หัวข้อ 3 ข้อคิดหรือเกร็ดความรู้ที่ได้จากครอบครัวในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประเมินเว็บไซต์

คณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลในแต่ละเว็บเพจ เพื่อนำมาจัดทำลงบนเว็บไซต์ พร้อมเปิดให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลในอันนำไปสู่การปรับปรุงเว็บไซต์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินเว็บไซต์ของกลุ่มเป้าหมาย คณะผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเป็นรายกรณีและกำหนดรหัสข้อมูลสำหรับการบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการประมวลผลข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ในส่วนของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มเป้าหมาย ส่วนข้อมูลจากการประเมินเว็บไซต์จัดหมวดหมู่และระบบของข้อมูลตามวัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในส่วนของเรื่องราวชีวิตครอบครัว โดยมุ่งพรรณนาลักษณะการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครอบครัว